

Bytí jsoucího a méontologie / Méontologie a býtí jsoucího

Každé „jsoucí“ (resp. „jsoucno“) je děním, které má svůj počátek a konec. Pokud tento počátek a konec jsou – spolu s celým průběhem dění mezi nimi – vnitřně sjednoceny (integrovány), mluvíme o „pravém jsoucím“ (resp. „pravém jsoucnu“), a to na rozdíl od hromad pravých jsoucen, které – právě jakožto pouhé „hromady“ (agregáty) vnitřně sjednoceny nejsou. Hromady tudíž nemají žádného svého vlastního „bytí“, kdežto pravá jsoucna své býtí mají. Od „bytí“ jsoucna musíme odlišovat různé jeho (momentální, aktuální) „jsoucnosti“. Zatímco „bytí“ pravého jsoucna (jakožto vnitřně integrované události) je časově shodné („koextenzivní“, přičemž ovšem musíme pamatovat, že extenzivita je prostorová charakteristika, jen neprávem užitá na čas a trvání) s celým „životem“ onoho jsoucna, jsou jednotlivé „jsoucnosti“ krátkodobé (i když nikoli bodové, jak to sugerovaly Zenónovy argumenty) a zčásti předmětně uchopitelné. Abychom neopakovali znovu starou chybu, musíme vzít na vědomí, že také každé „jsoucno“ má vedle své „vnější“ (předmětné resp. zpředmětnitelné) stránky také svou stránku niternou, „vnitřní“, která ovšem – právě niterně ! – souvisí se všemi ostatními „jsoucnostmi“ téhož jsoucna-události a je tak garantem integrity jsoucna-události jako celku. Chápeme-li tedy „jsoucí“ jako to, co právě (= aktuálně) „jest“ a může být (s pomocí smyslových orgánů, třeba nějakými přístroji vylepšených) zvnějšku registrováno a zaevidováno, pak k pochopení jak každé situace, tak i světa kolem a vposledu světa v celku je naprosto nezbytné počítat i s tím, co takto zaregistrovat a zaevidovat nelze, ale bez čeho to, co registrovatelné jest, prostě nedává smysl. Právě v tomto ohledu je třeba k pochopení a výkladu věcí a světa velmi vážně počítat i s tím, co už nastalo, jakož i s tím, co teprve nastat má a (snad) nastane, tedy s ne-jsoucím. Ontologie je proto svou podstatou neschopna se zabývat jsoucím vcelku, protože je odkázána na předmětně jsoucí (a tedy aktuálně jsoucí, čili na jsoucnosti); býtím se proto může legitimně zabývat pouze disciplína, která se neomezuje na jsoucnosti (a jejich předmětnou stránku), nýbrž dokáže si najít přístup a zabývat se „jsoucím“ také potud, pokud právě (aktuálně) „není“, tedy . v tradičním smyslu – alespoň některým „nej-soucím“. „Bytí“ jako kategorie nenáleží proto do ontologie (nemá-li mít oklešťující, redukcující charakter), nýbrž do méontologie.

(Písek, 050813-2.)